

УДК 327(592.3:410):[339.9:004](091)
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2024/1-58/54-60>

Роксолана ТЕЗБІР, асп.
ORCID ID: 0009-0001-5184-1841
e-mail: roksolanatezbir@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ЕВОЛЮЦІЯ ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН РЕСПУБЛІКИ СІНГАПУР І КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

Вступ. Двосторонні відносини Сінгапуру та Великої Британії зазнали значних трансформацій у процесі історичного розвитку. Країни залишаються важливими партнерами та продовжують розвивати співробітництво в різних сферах, про що свідчить велика кількість укладених двосторонніх документів і стабільно високі показники торгівлі й інвестицій. У 2023 р. було підписано Угоду про стратегічне партнерство, що, за оцінкою обох сторін, має вагомe значення для поглиблення відносин між країнами та розширення сфер співпраці, зокрема кооперації в галузі кібербезпеки, фінансових технологій і комунікацій. Це дослідження має на меті проаналізувати еволюцію формату взаємодії Сінгапуру з Великою Британією та визначити найпріоритетніші напрямки співробітництва.

Методи. У роботі використовувалися такі методи дослідження, як історичний, аналітичний, порівняльний і формально-логічний. Було застосовано елементи контент-аналізу, економічного аналізу, а також метод екстраполяції.

Результати. Аналіз розвитку відносин Республіки Сінгапур зі Сполученим Королівством дозволив окреслити шлях становлення партнерства між країнами та дослідити еволюцію підходів до співпраці. Історичну ретроспективу було досліджено крізь призму особистої взаємодії Лі Куана Ю з лідерами тогочасної Британії, а також через огляд поступових змін, що сприяли побудові міцних зв'язків у торгово-економічній сфері. Наведено статистичні дані та здійснено аналіз нормативно-правових документів, що регламентують співпрацю між сторонами, указують на те, що головною сферою взаємодії Сінгапуру та Великої Британії залишається фінансова складова.

Висновки. Попри зміни у світовому й регіональному геополітичному середовищі, Сполучене Королівство залишається одним із найважливіших партнерів для Республіки Сінгапур. Спільне історичне минуле вплинуло на формування схожих пріоритетів і поглядів на світову геополітику. Країни продовжують активно взаємодіяти в торгово-економічній галузі та розширювати сфери кооперації, насамперед ідеться про галузі кібербезпеки, фінансової регулювання, цифрової економіки й інформаційно-комунікаційні технології. Для Сінгапуру Велика Британія залишається надійним торговельним та інвестиційним партнером, хоча більше не є гарантом безпеки в регіоні. Натомість Сполучене Королівство використовує співробітництво з Республікою Сінгапур як можливість залишатися важливим геополітичним гравцем у Південно-Східній Азії та продовжувати взаємодію з колишніми колоніями в рамках багатосторонніх форматів діалогу з АСЕАН і Транстихоокеанським партнерством.

Ключові слова: Республіка Сінгапур, Велика Британія, зовнішньополітична стратегія, стратегічне партнерство, цифрова економіка, фінтех, Транстихоокеанське партнерство.

Вступ

Зовнішньополітична стратегія Республіки Сінгапур передбачає побудову партнерських відносин із великою кількістю "акторів" світової геополітики на основі економічно вигідного співробітництва та налагодження кооперації у сфері безпеки й оборони. В останні роки на перший план вийшла співпраця в рамках регіональних партнерств, передусім у форматі АСЕАН, де Сінгапур, попри невеликі розміри території, претендує на лідерські позиції. До 1963 р. країна входила до складу колоніальних володінь Сполученого Королівства. На відміну від багатьох інших історичних прикладів, Сінгапур до сьогодні зберігає тісні відносини з колишньою метрополією, які, однак, зазнали значних трансформацій у процесі історичного розвитку обох держав. Економічні показники двосторонньої торгівлі та прямих іноземних інвестицій, а також кількість укладених нормативно-правових документів дають підставу вважати, що співробітництво між сторонами є взаємовигідним і рівноправним. У вересні 2023 р. Велика Британія та Сінгапур уклали Угоду про стратегічне партнерство, що свідчить про поглиблення наявних партнерських зв'язків і дозволяє дійти попередніх висновків про пріоритетне значення розвитку економічної складової у відносинах між країнами.

Метою дослідження є аналіз еволюції формату двосторонніх відносин Сінгапуру та Великої Британії: від взаємодії метрополії з однією із найвіддаленіших у територіальному плані колоній до співробітництва двох рівноправних партнерів.

Методи

Для збору й первинної обробки фактів було використано такі загальнонаукові методи і прийоми, як аналіз, синтез, індукція, дедукція. Під час опрацювання науко-

вої літератури з обраної теми застосовано формально-логічний метод та елементи контент-аналізу, що допомогло проаналізувати значний обсяг наукової літератури та офіційних урядових релізів і повідомлень. Використання історичного методу дозволило дослідити ретроспективу встановлення та розвитку двосторонніх відносин між об'єктами дослідження. Завдяки методу екстраполяції вдалося визначити вплив тенденцій, які відслідковувалися в минулому, на сучасний стан з урахуванням новітніх умов розвитку двосторонніх відносин Сінгапура з Великою Британією. Метод економічного аналізу допоміг простежити основні сфери взаємодії країн у торгово-економічній сфері. При написанні наукової статті застосовано також описовий, аналітичний, порівняльний, структурно-функціональний і хронологічний підходи до дослідження порушених питань. Застосування вищезазначених методів дало змогу цілісно розкрити процес еволюції двосторонніх відносин Республіки Сінгапур і Великої Британії та їхній сучасний стан.

Результати

Чільне місце в зовнішньополітичній стратегії Республіки Сінгапур займає співробітництво з Великою Британією. Обидві держави зацікавлені в поглибленні кооперації та розвитку нових сфер співпраці. Для аналізу поточного стану двосторонніх відносин країн необхідно розуміти передумови виникнення та еволюцію їхнього формату в історичній ретроспективі. У 1963 р. Сінгапур у процесі деколонізації вийшов з-під контролю Сполученого Королівства та увійшов до складу нового державного утворення – Малайська Федерація. Через два роки було проголошено незалежність Республіки Сінгапур. Однак де-факто зв'язки з колишньою метрополією продовжували впливати на суспільно-політичне

© Тезбір Роксолана, 2024

життя країни. Тільки в 1975 р. останній корабель ВМС Великої Британії *Mermaid* вийшов із військово-морської бази Сембаванг. На той час це була знакова подія для обох держав. Для Сінгапуру це означало, що з того часу їх збройні сили практично самостійно відповідали за безпеку країни та в разі збройного нападу сусідніх держав їм довелося б відбивати наступ власними потужностями. Водночас для Сполученого Королівства виведення британських військ із бази Сембаванг означало закінчення понад 150-літнього політичного та військового впливу на Південно-Східну Азію. Британія не мала економічних і військових можливостей залишатися активною в регіоні.

Тим не менш, тривалий період перебування у складі Британської імперії визначив судову, податкову, освітню, пенсійну моделі, якими й досі користуються в Сінгапурі. Завдяки впливу британських медіа й політичної культури населення обох країн і після деколонізації перебувало в тісній взаємодії. Зокрема, у 90-х у закладах вищої освіти Великої Британії навчалось понад 5 тис. студентів із Сінгапуру. Значна частина сінгапурської політичної еліти є випускниками Кембриджа й Оксфорда, що також залишило свій відбиток на їхній політичній філософії та методах суспільного управління. До того ж, у Сінгапурі досі діє британська модель освіти, особливо стосовно професійного навчання (Лі, 2016, с. 403). На сьогодні у британських університетах навчається близько 6,8 тис. сінгапурців. Для порівняння: у США здобувають вищу освіту 3,1 тис. громадян Сінгапуру, а в близькій територіально Австралії – близько 6 тис. (Davie, 2024).

Торговельні відносини між країнами після незначного послаблення у 80-х значно активізувалися, коли прем'єр-міністром Великої Британії стала Маргарет Тетчер. Зріс обсяг британських інвестицій у сінгапурські підприємства. Британці інвестували кошти передусім у виробництво продукції з високою доданою вартістю: фармацевтика, електроніка, літакобудування. На початку 90-х Велика Британія знову ввійшла в четвірку найбільших інвесторів (разом зі США, Японією та Нідерландами). Незважаючи на те, що сінгапурці рідко інвестували за межами Південно-Східної Азії, велика кількість приватних підприємств вкладали кошти в економіку Великої Британії, особливо в галузь туризму. Одна з найбільших туристичних компаній Сінгапуру придбала цілу британську готельну мережу; ще одну мережу у складі 100 готелів купила державна інвестиційна корпорація (Лі, 2016, с. 404).

Коли у пресі з'явилася інформація про виведення британських військ із Сінгапуру, аналітики прогнозували країні складне майбутнє та порівнювали цю подію з виведенням римських легіонів із Британії, коли в Європі розпочався період "темних віків". Однак песимістичні сценарії не здійснилися. Натомість зв'язки Сінгапуру з Великою Британією не припинилися, а перейшли в іншу площину. Значна кількість британських банків і фінансових установ почали відкривати свої філії в Сінгапурі, який на той час розвивався прискореними темпами та отримав реноме одного з найбільших фінансових хабів у світі.

У 1982 р. перший прем'єр-міністр Республіки Сінгапур Лі Куан Ю став почесним громадянином Лондона. Він підтримував особисті дружні зв'язки з вершками тогочасного британського суспільства, зокрема з більшістю політичних лідерів країни.

У своїх мемуарах, що лягли в основу книги "Історія Сінгапуру: з третього світу в перший", Лі Куан Ю нази-

ває Гарольда Вільсона "наймудрішим політиком" (прем'єр-міністр Сполученого Королівства, 1964–1970, 1974–1976). Завдяки тісному особистому спілкуванню йому вдалося переконати Вільсона залишити британські війська на територіях на схід від Суецу на кілька років довше, ніж планувалося. Це зіграло значну роль в історії Сінгапуру, оскільки забезпечило британську присутність на острові аж до 1975 р. Це у свою чергу допомогло владнати відносини з Індонезією та не допустити військової агресії останньої. Також Лі Куан Ю давав високу оцінку політичним рішенням Вільсона, які йому доводилося приймати у внутрішній політиці Великої Британії ("політичні піруети") (Лі, 2016, с. 406).

У внутрішньополітичному плані наступник Вільсона Едвард Гіт мав протилежні погляди. Попри це, з ним Лі Куан Ю також удалося побудувати близькі стосунки. Британський прем'єр-міністр часто запрошував лідера Сінгапуру на обіди, під час яких політики обговорювали виклики, що стоять перед їхніми країнами та міжнародною спільнотою в цілому. Гіт був переконаний у європоцентризмі та вважав, що для майбутнього Великої Британії значно більшу роль відіграє її кооперація всередині європейського континенту, ніж зв'язки зі США та Співдружністю націй. "Якби мене спитали, з ким із британських міністрів я пішов би в розвідку, я обрав би Теда Гіта. Ця людина завжди йшла до кінця в досягненні мети, яку собі поставила" (Лі, 2016, с. 407). Очевидно, такий підхід британського прем'єр-міністра збігався із політичною філософією Лі Куана Ю.

З наступним прем'єром-міністром Великої Британії Джимом Каллагеном лідера Сінгапуру об'єднувала давня історія дружби, що почалася задовго до того, як той обійняв свою посаду. Лі Куан Ю звертався до нього з питань Брунею, зовнішньою політикою якого на той час управляла Британія. Тоді було важливо отримати дозвіл для військових навчань у джунглях Брунею. Адже, зважаючи на обмежені розміри Сінгапуру, його збройні сили змушені проводити тренування на територіях інших держав. І попри те, що зовнішньополітичне відомство Великої Британії затягувало розгляд цього питання, Лі Куан Ю зміг переконати Каллагена й наприкінці 1976 р. було створено сінгапурський полігон у Брунеї (Лі, 2016, с. 408).

Тісні міжособистісні контакти допомагали вирішувати дрібні непорозуміння між країнами. Зокрема, наприкінці 70-х Європейська економічна спільнота (ЄЕС) за ініціативи Великої Британії прийняла рішення заборонити ввезення до Європи кишенькових калькуляторів та чорно-білих телевізорів, що вироблялися в Сінгапурі. Однак після додаткових консультацій, проведених радником Коллагена Джорджем Томсоном під час його візиту до Сінгапуру, торговельні перешкоди було знято.

Маргарет Тетчер називала Лі Куана Ю одним із найвидатніших політиків сучасності. За її словами, вона читала й аналізувала кожну промову сінгапурського лідера. "Він жодного разу не помилявся", – наголошувала вона (Елісон, Блеквілл, & Вайн, 2017, с. 14). Лі Куан Ю вважав її "політиком за переконанням" і прислуховувався до її поглядів у міжнародній політиці (Лі, 2016, с. 409). Особиста взаємopoвага дозволила їм уникати проблемних моментів у двосторонніх відносинах країн і зосередитися на перспективних напрямках співпраці, що становили обопільний інтерес. До речі, обоє лідерів пішли у відставку в 1990 р.

Уже на посаді старшого міністра Сінгапура (міністра-ментора) Лі Куан Ю продовжував надавати консультації британському політикуму. Зокрема, він консультував

Тоні Блера щодо системи пенсійних рахунків у Центральному страховому фонді Сінгапура та програми медичного страхування, яка на той час була взірцевою для більшості країн, у тому числі на європейському континенті.

Наприкінці 90-х контакти на найвищому рівні були регулярними й активними. Зустрічі охоплювали широкий спектр міжнародно-політичних питань. Як згадував сам Лі Куан Ю, "обговорювалося все, крім двосторонніх проблем, бо таких не існувало". Водночас англоцентричність зовнішньополітичної стратегії Сінгапура поступово трансформується в так звану американоцентричність, особливо в контексті безпеки й оборони. "Я жив у світі, де панувала Британія, а поколінню Луна [чинного прем'єр-міністра країни] треба вчитися жити у світі, де панує Америка" (Лі, 2016, с. 414).

Незважаючи на послаблення ролі Сполученого Королівства на міжнародній арені, Сінгапур продовжує підтримувати з ним взаємовигідні партнерські відносини. Традиційно важливою є кооперація у сфері безпеки й оборони. З 1971 р. держави співпрацюють у рамках формату "Five Power Defence Arrangements", що містить щорічні спільні навчання з Малайзією, Австралією та Новою Зеландією. На військово-морській базі Сембаванг наразі перебуває один підрозділ підтримки британської оборони. Для Сінгапура він не має стратегічного значення, однак є важливим для Великої Британії, оскільки забезпечує паливом та іншими припасами кораблі Королівського флоту в регіоні.

Щоб проаналізувати поточний стан двосторонніх відносин між країнами та зможти дати оцінку процесу їх еволюції, зосередимо свою увагу на економічному вимірі з огляду на те, що у вересні 2023 р. країни уклали *Угоду про стратегічне партнерство*, що є одним із найвищих ступенів співпраці між країнами у сфері економіки.

За оцінками обох сторін, підписання такого документа відкрило нову еру у відносинах Сінгапуру та Великої Британії. Угоду вважають каталізатором можливостей для співпраці та посилення зв'язків у різних галузях. Під час двосторонньої зустрічі в рамках саміту G20 у Нью-Делі (Індія) Лі Сянь Лун разом із британським прем'єр-міністром Ріші Сунаком підписали *Спільну декларацію про досягнення стратегічного партнерства*, що передбачає новий рівень співробітництва у п'яти сферах: економіка; оборона, безпека, розвідка та зовнішня політика; клімат, сталий розвиток, зелена економіка та енергетика; дослідження, наука, інновації та технології; громадський сектор (Joint Declaration on the Singapore-United..., 2023).

Характерно, що це була перша зустріч лідерів, відколи Ріші Сушак обійняв посаду прем'єр-міністра Великої Британії. У декларації наголошується на довготривалому й історичному партнерстві країн, відносини між якими традиційно є динамічними та всеохопними. Під час спільної прес-конференції лідери підтвердили свої зобов'язання стосовно створення позитивної траєкторії та розвитку попередніх домовленостей. Головний акцент традиційно було зроблено на поглибленні економічної співпраці, зокрема в галузях торгівлі, інвестицій і фінансів. Окреме місце в новій угоді займає діджитал-економіка: передбачалося відкриття нових можливостей у цифровій торгівлі між країнами. Однією з головних цілей було визначено максимізацію вигоди на підставі чинних попередніх домовленостей. Передусім ідеться про такі документи: *Угода про вільну торгівлю* (2021), *Угода про цифрову економіку* (2022); а також про при-

єднання Сполученого Королівства до *Всеосяжної та прогресивної угоди про Транстихоокеанське партнерство* (Tang, 2023).

Детальніше зупинимося на *Угоді про вільну торгівлю* (UKSFTA), яку сторони підписали на початку рудня 2020 р. Уже з 1 січня 2021 вона набрала чинності, що свідчить про її важливу роль для обох країн. Товарообіг між Великою Британією та Сінгапуром перевищує 22 млрд дол. США. Тож така угода потрібна передусім задля спрощення економічних процесів між країнами та підвищення чіткості та ясності торговельних домовленостей (UKSFTA, 2022).

На вагоме значення Сінгапуру для економіки Великої Британії вказує також те, що це був перший факт підписання угоди про вільну торгівлю з країною-членом АСЕАН, попри глибокі історичні зв'язки Сполученого Королівства з усім регіоном. Незважаючи на тісну співпрацю Сінгапуру з Китаєм, США та країнами Південно-Східної Азії, Велика Британія залишається третім за величиною економічним партнером країни в торгівлі товарами та другим у торгівлі послугами. Для Сполученого Королівства Республіка Сінгапур є так званим вікном в АСЕАН, завдяки якому країна планує активізувати торговельні та фінансові контакти з іншими членами організації. Укладення такої угоди стало ще одним кроком на шляху Великої Британії до підписання *Всеохопної та прогресивної угоди про Транстихоокеанське партнерство*, куди також входить Сінгапур. Також це мало вагоме значення для понад 5 тис. британських компаній, які вже на той час здійснювали свою діяльність у Сінгапурі (The UK-Singapore Free..., 2021).

Важливо розуміти, що значною мірою UKSFTA дублює домовленості, які Сінгапур уклав із Європейським Союзом у рамках подібної угоди про вільну торгівлю. Передусім ідеться про преференційні тарифи та зменшення нетарифних бар'єрів у ключових секторах, зокрема електроніці та фармацевтиці. Відповідно до UKSFTA, Велика Британія надасть Сінгапуру розширений доступ до більшої кількості урядових проєктів на рівні міст і муніципалітетів (The UK-Singapore..., 2021).

Завдяки скасуванню 84 % усіх митних зборів на експорт Сінгапура до Великої Британії угода має позитивно вплинути на розвиток таких галузей, як автомобілебудування, фармацевтика, хімічна, текстильна й нафтопереробна галузі. Також компанії Сінгапуру отримають розширений доступ до ринку продуктів харчування та, за орієнтовними оцінками, зможуть щорічно експортувати до 350 т (The UK-Singapore..., 2021).

У контексті зменшення нетарифних бар'єрів передусім ідеться про скасування повторного тестування для електроніки та визнання міжнародних стандартів для деталей автомобілів, а також про додаткові переваги для сінгапурських фармацевтичних компаній, що має стратегічне значення для Сінгапура, зважаючи на швидке зростання ваги фармацевтичної галузі. На сьогодні вісім із десяти найбільших фармацевтичних компаній світу відкрили свої фабрики в Сінгапурі. Країна є однією з небагатьох у світі, яка експортує більше фармацевтичної продукції, ніж імпортує (відповідно 8,1 та 3,1 млрд дол. США) (The UK-Singapore Free..., 2021).

Також UKSFTA розширила доступ до ринку для посатчальників послуг і забезпечила рівні умови для сінгапурських та британських компаній. Це значно вплинуло на бізнес у різних секторах: від машинобудування до сфери гостинності та реклами. Однак ще більше значення підписання угоди мало для сектора фінансових

послуг з огляду на статус Лондона й Сінгапура як світових фінансових центрів. Важливим був також розширений доступ до ринків державних закупівель і посилений захист прав інтелектуальної власності (UKSFTA, 2022).

Наприкінці лютого 2022 р. сторони підписали *Угоду про цифрову економіку* (UKSDEA), що була спрямована насамперед на оновлення розділу електронної комерції *Угоди про вільну торгівлю*. Договір набрав чинності в червні 2022 р. і став третім подібним документом для Республіки Сінгапур. Водночас для Великої Британії це була перша угода про діджитал-торгівлю, що також свідчить про вагоме значення економічних взаємовідносин із Сінгапуром (UKSDEA, 2022). Зауважимо, що другу подібну угоду Велика Британія уклала з Україною (у березні 2023).

Зважаючи на зростання ролі цифрового сегменту в економіці як Сінгапуру, так і Великої Британії, угода зіграла важливу роль в активізації двосторонньої співпраці. Її головною метою є просування комплексної цифрової торгівлі (*end-to-end digital trade*). Передусім вона регламентує взаємний обмін та постачання інформації і стосується таких інноваційних сфер, як штучний інтелект, фінтех, регуляторні технології, цифрові ідентифікатори та юридичні технології. Особливу увагу приділено врегулюванню електронних платежів, покращенню безпекового контролю над інформаційними потоками, ширшій діджитальній інклюзії та захисту даних користувачів, включаючи розробку додаткових механізмів захищеності проти шахрайства та протиправної поведінки (UKSDEA, 2022).

Угода сприятиме безперервній наскрізній цифровій торгівлі через спільні й міжопераційні цифрові системи для електронних платежів та інших ключових діджитал-документів. Це дозволить швидше здійснювати транзакції та зменшить витрати для бізнесу. Угода забезпечить високі стандарти захисту даних і заборонить вимоги щодо локалізації даних, у тому числі у фінансових послугах. Це сприятиме надійному й безпечному цифровому середовищу та ширшому залученню населення до цифрової економіки (особливо малих і середніх підприємств) (UKSFTA, 2022).

З метою подальшого спрощення цифрової торгівлі та водночас посилення кібербезпеки в рамках UKSDEA було підписано три *Меморандуми про взаєморозуміння*, що охоплювали спрощення цифрової торгівлі, цифрову ідентифікацію та кібербезпеку. У результаті підписані документи стали рамковими домовленостями для подальшої двосторонньої співпраці з питань діджитал-торгівлі, зокрема через пілотні проекти із залученням приватного бізнесу (UKSFTA, 2022).

Тісне партнерство з Республікою Сінгапур допомогло Великій Британії прискорити процес інтеграції з іншими державами Південно-Східної Азії в рамках *Транстихоокеанського партнерства*. Попри географічну віддаленість, інтерес до розвитку співпраці з регіоном має історичні передумови. Країна досі володіє суверенітетом над окремими заморськими територіями, зокрема островами Піткерн у Тихому океані та Британською територією в Індійському океані.

У 2018 р. Сіндзо Абе, прем'єр-міністр Японії, що на той час головувала в організації Транстихоокеанського партнерства (ТТП), офіційно запросив Велику Британію приєднатися до спільноти країн. Ліз Трасс, яка тоді перебувала на посаді Державного секретаря з торгівлі, підтвердила намір Сполученого Королівства вступити до організації (The UK and the CPTPP, 2023).

Велика Британія стала першою державою, що не була серед засновників ТПП, а подала заяву на приєднання. Після завершення процесу ратифікації всіма країнами-членами Сполучене Королівство стане другою за розмірами економікою організації (після Японії). Власне, це буде перше в історії ТПП розширення складу учасників до 12-ти держав (наразі їх 11). Водночас Велика Британія стане єдиною європейською країною, що входить до ТПП. 3-поміж інших країн Європи, які висловили своє бажання долучитися до Партнерства, є також Україна, яка офіційно подала заяву на членство у травні 2023 р.

Однак на сьогодні лише Велика Британія отримала згоду всіх 11 країн-членів. Переговори про її приєднання завершилися наприкінці березня 2023 р. Сполучене Королівство підписало *Протокол про приєднання* 16 липня 2023 р. Станом на сьогодні (січень, 2024) сторони ще завершують необхідні юридичні процедури. Очікується, що угода про приєднання стане чинною у другій половині цього року (The UK and the CPTPP, 2023).

Отже доходимо до висновку, що Велика Британія та Сінгапур уже співпрацюють у рамках різних форматів та домовленостей як на дво-, так і на багатосторонньому рівні. Тож підписання у вересні нової *Угоди про стратегічне партнерство* мало на меті передусім підвищення рівня взаємодії й забезпечення нових можливостей.

Сторони домовилися активізувати перемовини щодо договору про двостороннє інвестування, який би сприяв нарощенню інвестицій між обома країнами. Окрім економічної складової, увагу було приділено обороннобезпековій кооперації з метою підтримання вільного, відкритого, інклюзивного, стабільного й мирного міжнародного правопорядку, заснованого на дотриманні норм міжнародного права. Передбачається розширення двостороннього оборонного співробітництва у сферах спільної безпеки, зокрема співпраця з метою протидії загрозам і злочинній діяльності в цифровій сфері. Крім того, нова рамкова угода включає в себе зміцнення внутрішньої безпекової кооперації шляхом обміну інформацією у сферах, що становлять обопільний інтерес, а також подолання спільних загроз, передусім від нелегальних фінансових операцій, економічної та організованої злочинності (Tang, 2023).

На додаток обидві країни запуснуть оновлене партнерство в галузі науки, інновацій і технологій. Це стане частиною спільного вирішення глобальних викликів та поштовхом до економічного зростання. У рамках стратегічного партнерства обидві сторони працюватимуть задля просування та розвитку зеленої економіки для того, щоб досягти цілей *Паризької угоди* та *Кліматичного пакту Глазго*. З цією самою метою було запроваджено проведення щорічних круглих столів на рівні громадянського суспільства обох країн (Tang, 2023).

Зовнішньополітичні відомства Сінгапура та Великої Британії регулярно відстежуватимуть прогрес імплементації стратегічного партнерства через дорожню карту з метою забезпечення сталої та готової до майбутніх викликів кооперації. Загалом укладення такої угоди відкрило нову еру у відносинах і стало "каталізатором можливостей для народів обох країн, що принесе спільний мир, стабільність та процвітання" (Tang, 2023).

Окрему увагу в дослідженні економічних відносин між Сінгапуром і Великою Британією слід приділити фінансовій складовій, адже саме ця сфера має вагоме значення для економік обох країн.

Протягом останніх років Лондон незмінно займає друге місце в рейтингу світових фінансових центрів, тоді як Сінгапур – на третій позиції, водночас він посідає першу сходинку серед країн азійського регіону (The Global Financial Centers..., 2023). Станом на 2021 рік, більше 40 % фінансових корпорацій Південно-Східної Азії знаходилися в Сінгапурі, що підтверджує лідерські амбіції країни в рамках АСЕАН (Koty, 2023).

Зважаючи на значні фінансові потужності Великої Британії та Сінгапура, обидві країни здатні впливати на глобальну політику й управління цією галуззю. З метою координації зусиль у 2015 р. було започатковано формат *UK-Singapore Financial Dialogue*. Це окремі інституціоналізований механізм налагодження тіснішої співпраці у сфері фінансів, що полягає передусім у регулярних зустрічах сторін на високому рівні для обміну досвідом і посиленні кооперації в цій сфері (UK and Singapore hold..., 2015).

Інавгураційний саміт було проведено в Сінгапурі 2015 р. З того часу подібні зустрічі організовують щороку з метою сприяння фінансовій та економічній кооперації обох країн. Дискусії в рамках діалогу зосереджуються в основному на широкому спектрі викликів, що постають перед глобальною економікою, на розвитку фінансових ринків та регуляторних реформах фінансового сектора. У рамках щорічних зустрічей сторони розвивають нові формати співпраці та укладають письмові домовленості з ряду стратегічних питань.

Знаковим був саміт 2022 р., за результатами якого сторони підписали *Меморандум про Розуміння FinTech Bridge*. У ньому висвітлено прагнення Сінгапура та Великої Британії поглибити двосторонню кооперацію у сфері фінтеху та сталих фінансів з метою модернізації фінансового врегулювання цифрової сфери. Документ не має юридично зобов'язувальної сили, однак служить рамковою угодою для структурування співпраці країн у цій сфері, обміну інформацією, просуванні інновацій та розвитку юридичної бази з метою врегулювання подібного співробітництва в майбутньому (Koty, 2023).

Черговий саміт відбувся в липні 2023 р. у Лондоні (місце проведення чергується між країнами). Цього разу спільні проекти стосувалися переважно розвитку сталого фінансування та інновацій у сфері фінтеху. Було зосереджено увагу на розробці стратегії фінансування переходу економік до чистої нульової емісії. Подальші кроки сторони домовилися узгоджувати зі стандартами, виданими Радою з міжнародних стандартів сталого розвитку в Лондоні 2023 р. Керівництво Сінгапура висловило свою беззастережну підтримку принципам, що лежать в їхній основі, та готовність сприяти впровадженню цих принципів у глобальну фінансову систему. Також було започатковано спільні проекти на рівні Інституту сталого розвитку Кембриджського університету та Сінгапурського центру зеленого фінансування (UK and Singapore boost..., 2023).

Крім того, сторони взяли на себе зобов'язання щодо розробки глобальних нормативних стандартів для криптовалютних і цифрових активів. Оскільки для обох країн актуальним є питання цифровізації обігу валют, було здійснено обмін досвідом у цій сфері та представлено ініціативу Сінгапуру зі співпраці приватно-державного сектору під назвою "*Project Guardian*", а також успішне застосування електронних гаманців Валютним управлінням Сінгапуру, що становить значний інтерес для Великої Британії в контексті зусиль щодо розробки цифрового фунта (UK and Singapore boost..., 2023).

Окрім фінансової складової, окремо слід розглянути домовленості країн у сфері інформації та технологій. У червні 2023 р. було підписано одразу два меморандуми про взаєморозуміння: з питань сучасних технологій та у сфері інформаційних технологій. Головною метою було підвищення безпеки передачі даних. Документи було підписано під час візиту заступника прем'єр-міністра Великої Британії Олів'єра Доудена до Сінгапура. Це був його перший закордонний візит на посаді, що також свідчить про те, наскільки важливим економічним партнером для країни залишається Сінгапур. Нові домовленості стосувалися інформаційної сфери. Вони мали на меті посилити лідерські позиції обох країн у сфері кібербезпеки, зв'язку та штучного інтелекту (UK-Singapore data..., 2023).

Меморандум про розуміння з питань сучасних технологій передбачає обмін досвідом у побудові нової телекомунікаційної інфраструктури для покращення зв'язку – мережі 5G. Крім цього, ішлося про сприяння новим B2B-коопераціям у сфері штучного інтелекту (ШІ), уніфікацію технологічних стандартів використання ШІ та заснування нових наукових досліджень на базі британської національної служби охорони здоров'я та сінгапурського національного бюро ШІ з метою дослідження, яким чином штучний інтелект може покращити послуги у сфері охорони здоров'я (UK-Singapore data..., 2023).

Меморандум про розуміння у сфері інформаційної кооперації передбачає збільшення цифрової торгівлі між країнами та обмін досвідом використання інформаційних технологій з метою покращення надання державних послуг і підвищення ефективності функціонування уряду. Сторони домовилися про заснування нового Стратегічного міжурядового діалогу для обговорення внутрішнього регламентування обігу інформації, захисту й передачі даних на міждержавному рівні. Меморандум регламентує обмін науковими досягненнями та результатами експериментів у контексті інформаційних технологій як інструмента покращення державних послуг та економічного зростання, а також обмін передовим досвідом управління даними в уряді й комунікацію між урядом і бізнесовими структурами (UK-Singapore data..., 2023).

Дискусія і висновки

Відносини Республіки Сінгапур і Великої Британії традиційно є важливими для обох країн. Спільне історичне минуле визначило схожість їхньої політичної культури та поглядів на світову геополітику. Держави продовжують кооперацію у сфері безпеки й оборони, однак головну роль тепер відіграє економічне співробітництво. Сінгапур і Велика Британія регулярно проводять спільні зустрічі на найвищому рівні та продовжують регламентувати взаємодію за допомогою нових стратегічних документів, що охоплюють широке коло питань. Головним договором наразі є укладена у вересні 2023 р. Угода про стратегічне партнерство, що вводить співпрацю між країнами в торгово-економічній сфері на принципово новий рівень. Велике значення має співпраця у сфері цифрової економіки, кібербезпеки, фінансів та інформаційно-комунікаційних технологій. Велика Британія залишається важливим партнером для Республіки Сінгапур з огляду на значні обсяги інвестицій і великий товарообіг. Водночас для Сполученого Королівства активізація співпраці із Сінгапуром є також можливістю зберігати свій вплив у Південно-Східній Азії та розвивати партнерські зв'язки з країнами, що входять до АСЕАН і Транстихоокеанського партнерства.

Список використаних джерел:

- Елісон, Г., Блеквілл, Р. Д., & Вайн, Е. (2017). *Лі Куан Ю. Роздуми великого лідера про майбутнє Китаю, США та світу*. Вид. група КМ-БУКС.
- Лі, Куан Ю. (2016). *Із третього світу в перший. Історія Сінгапуру. 1965–2000 pp.* Вид. група КМ-Букс.
- Davie, S. (2024). *Gen Zers do not want to just study overseas, but also work and live abroad*. The Straits Times. <https://www.straitstimes.com/singapore/gen-zers-do-not-want-to-just-study-overseas-but-also-work-and-live-abroad>
- Joint Declaration on the Singapore-United Kingdom Strategic Partnership*. (2023). Official site of the MFA of Singapore. <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2023/09/20230909-/UK-SG-Strategic-Partnership>
- Koty, A. C. (2023). *Singapore and the UK Deepen Cooperation on Fintech and Sustainable Finance*. ASEAN Briefing. <https://www.aseanbriefing.com/news/singapore-and-the-uk-deepen-cooperation-on-fintech-and-sustainable-finance/>
- Tang, S. K. (2023). *Singapore, UK elevate ties to 'strategic partnership', with deeper cooperation in areas like economy*. CNA. <https://www.channelnewsasia.com/singapore/singapore-uk-elevate-ties-strategic-partnership-pm-lee-hsien-loong-rishi-sunak-3758241>
- The Global Financial Centers Index 33*. (2023). Z/Yen Group Limited. https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_33_Report_2023.03.2/3_v1.1.pdf
- The UK and the Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*. (2023). Official site of the British Government. <https://www.gov.uk/government/collections/the-uk-and-the-comprehensive-and-progressive-agreement-for-trans-pacific-partnershipcptpp>
- The UK-Singapore Free Trade Agreement: Salient Features*. (2021). ASEAN Briefing. <https://www.aseanbriefing.com/doing-business-guide/singapore/trade-relationships/the-uk-singapore-free-trade-agreement-salient-features>
- UK and Singapore boost collaboration in sustainable finance and FinTech initiatives*. (2023). FinTech Global. <https://fintech.global/2023/07/28/uk-and-singapore-boost-collaboration-in-sustainable-finance-and-fintech-initiatives/>
- UK and Singapore hold inaugural financial dialogue*. (2015). Official site of the British Government. <https://www.gov.uk/government/news/uk-and-singapore-hold-inaugural-financial-dialogue>
- UK-Singapore data and tech agreements to boost trade and security*. (2023). Official site of the British Government. <https://www.gov.uk/government/news/uk-singapore-data-and-tech-agreements-to-boost-trade-and-security>
- UK-Singapore Digital Economy Agreement (UKSDEA)*. (2022). Official site of the Ministry of Trade and Industry of Singapore. <https://www.mti.gov.sg/Trade/Digital-Economy-Agreements/UKSDEA>
- United Kingdom – Singapore Free Trade Agreement (UKSFTA)*. (2022). Official site of Enterprise Singapore. <https://www.enterprisesg.gov.sg/grow-your-business/go-global/international-agreements/free-trade-agreements/find-an-fta/uksfta>

References

- Allison, G., Blackwill, R. D., & Wyne, A. (2017). *Lee Kuan Yew. The Grand Master's Insights on China, the United States, and the World*. KM-Books [in Ukrainian].
- Davie, S. (2024). *Gen Zers do not want to just study overseas, but also work and live abroad*. The Straits Times. <https://www.straitstimes.com/singapore/gen-zers-do-not-want-to-just-study-overseas-but-also-work-and-live-abroad>
- Joint Declaration on the Singapore-United Kingdom Strategic Partnership*. (2023). Official site of the MFA of Singapore. <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2023/09/20230909-/UK-SG-Strategic-Partnership>
- Joint Declaration on the Singapore-United Kingdom Strategic Partnership*. (2023). Official site of the MFA of Singapore. <https://www.mfa.gov.sg/Newsroom/Press-Statements-Transcripts-and-Photos/2023/09/20230909-/UK-SG-Strategic-Partnership>
- Koty, A. C. (2023). *Singapore and the UK Deepen Cooperation on Fintech and Sustainable Finance*. ASEAN Briefing. <https://www.aseanbriefing.com/news/singapore-and-the-uk-deepen-cooperation-on-fintech-and-sustainable-finance/>
- Lee, Kuan Yew. (2016). *From Third World to First: The Singapore Story: 1965–2000*. KM-Books [in Ukrainian].
- Tang, S. K. (2023). *Singapore, UK elevate ties to 'strategic partnership', with deeper cooperation in areas like economy*. CNA. <https://www.channelnewsasia.com/singapore/singapore-uk-elevate-ties-strategic-partnership-pm-lee-hsien-loong-rishi-sunak-3758241>
- The Global Financial Centers Index 33*. (2023). Z/Yen Group Limited. https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_33_Report_2023.03.2/3_v1.1.pdf
- The UK and the Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*. (2023). Official site of the British Government. <https://www.gov.uk/government/collections/the-uk-and-the-comprehensive-and-progressive-agreement-for-trans-pacific-partnershipcptpp>
- The UK-Singapore Free Trade Agreement: Salient Features*. (2021). ASEAN Briefing. <https://www.aseanbriefing.com/doing-business-guide/singapore/trade-relationships/the-uk-singapore-free-trade-agreement-salient-features>
- UK and Singapore boost collaboration in sustainable finance and FinTech initiatives*. (2023). FinTech Global. <https://fintech.global/2023/07/28/uk-and-singapore-boost-collaboration-in-sustainable-finance-and-fintech-initiatives/>
- UK and Singapore hold inaugural financial dialogue*. (2015). Official site of the British Government. <https://www.gov.uk/government/news/uk-and-singapore-hold-inaugural-financial-dialogue>
- UK-Singapore data and tech agreements to boost trade and security*. (2023). Official site of the British Government. <https://www.gov.uk/government/news/uk-singapore-data-and-tech-agreements-to-boost-trade-and-security>
- UK-Singapore Digital Economy Agreement (UKSDEA)*. (2022). Official site of the Ministry of Trade and Industry of Singapore. <https://www.mti.gov.sg/Trade/Digital-Economy-Agreements/UKSDEA>
- United Kingdom – Singapore Free Trade Agreement (UKSFTA)*. (2022). Official site of Enterprise Singapore. <https://www.enterprisesg.gov.sg/grow-your-business/go-global/international-agreements/free-trade-agreements/find-an-fta/uksfta>

Отримано редакцією журналу / Received: 26.04.24
Прорецензовано / Revised: 20.05.24
Схвалено до друку / Accepted: 29.10.24

Roksolana TEZBIR, PhD Student
ORCID ID: 0009-0001-5184-1841
e-mail: roksolanatezbir@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE EVOLUTION OF THE BILATERAL RELATIONS BETWEEN REPUBLIC OF SINGAPORE AND UNITED KINGDOM

Background. *The bilateral relationship between Singapore and the United Kingdom has undergone significant transformations over the course of its history. The two countries remain important partners and continue to develop cooperation in various areas, as evidenced by the large number of bilateral documents concluded and the consistently high levels of trade and investment. In 2023, the two countries signed the Joint Declaration on the Strategic Partnership, which, according to both sides, is important for deepening relations between the two countries and expanding areas of cooperation, including collaboration in cybersecurity, financial technologies, and communications. This study aims to analyse the evolution of the format of Singapore's engagement with the UK and identify the most priority areas of cooperation.*

Methods. *The research methods employed in this study encompass historical, analytical, comparative, and formal-logical approaches. Elements of content analysis, economic analysis, and the method of extrapolation were applied during the study.*

Results. *The analysis of the development of relations between the Republic of Singapore and the United Kingdom has enabled the delineation of the trajectory of partnership between the countries and the exploration of the evolution of approaches to cooperation. The historical retrospective was examined through the prism of Lee Kuan Yew's personal interaction with the leaders of Britain at the time, as well as through a review of the gradual changes that led to the establishment of a close partnership in the trade and economic sphere. The statistical data provided and the analysis of the regulatory documents governing cooperation between the parties indicate that the financial component remains the main area of cooperation between Singapore and the United Kingdom.*

Conclusions. *Despite changes in the global and regional geopolitical environment, the United Kingdom remains one of the most important partners for the Republic of Singapore. The common historical past has influenced the formation of similar priorities and views on global geopolitics. The two countries continue to actively interact in trade and economy and expand areas of cooperation, including cybersecurity, financial regulation, the digital economy, and information technology. For Singapore, the United Kingdom is no longer a guarantor of security in the region, but remains a reliable trade and investment partner. Instead, the United Kingdom utilises cooperation with the Republic of Singapore as an opportunity to maintain its position as a significant geopolitical player in Southeast Asia and to continue engaging with former colonies within the framework of multilateral dialogue formats with ASEAN and the Trans-Pacific Partnership.*

Keywords: *Republic of Singapore, United Kingdom, foreign policy strategy, strategic partnership, digital economy, fintech, Trans-Pacific Partnership.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.